

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrise
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenfeld & Emerich Losner,
Hainrich Schalek, Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. în Ham-
burg: Marcoly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
ziă garmond pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifi și învoială.
RECLAME pe pagina a 8 a o
seziă 10 cr. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgului Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. senu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 31.

Brașov, Joi 10 (22) Februarie.

1900.

Discuția stranie în dietă.

Lansarea cestiunii naționalităților în discușiunile asupra budgetului de către vorbitorii șovinismului militant maghiar din cameră și modul cum se apretiază șansele soluțiunii ei de unii și alții, în fine starea strimtorată a guvernului, care fiind atacat pe tema aceasta, s'a vădut constrins a se justifica prin graiul șefului său față cu acele acușțiuni: toate acestea fac o impresiune foarte stranie. N'ar fi așa, decât discușiunea asupra unei cestiunii atât de grave pentru pacea și întărirea dinăuntru a statului ar avé un fundament serios; decât adevărat cei ce o ventilază ar fi pătrunși de necesitatea unei resolvări drepte și echitabile a ei. Inse de așa ceva nici vorbă nu este. Din contră se poate vedé destul de lămurit, că debateră asupra cestiunii naționalităților, cum a fost urzită și cum este continuată, urmăresce numai scopuri laterale politice de partid, vré numai să invenineze și mai mult raporturile cu naționalitățile și numai binele și mulțumirea lor nu o are în vedere.

După duelul dintre Komjathy și ministru-președinte Szell, care s'a terminat cu o îmbrățișare a amândurora în semnul șovinismului, cei unesce pe toți sub o căciulă, au mai debutat cu vorbiri asupra naționalităților câți va discipulii ai „noului“ și ai „vechiului“ sistem. Intre cei dintâi s'a prezentat și deputatul, nou de nou ales la Ceica, Fașie Todor. El s'a grăbit a declara, că se alătură cu trup și suflet la politica ministrului-președinte Szell, care pe lângă construirea statului național maghiar mai promite, că va scuti egalitatea înaintea legii a tuturor, fără deosebire de naționalitate și confesiune, și mai promite reforma administrației și alte multe. Despre acest deputat, ales din grația guvernului în locul lăsat vacant de Iosif Goldiș, nu putem dice, decât că și-a făcut datoria de mameluc și poate merge.

O altă creatură a ministrului-președinte, cunoscutul diarist Veszi-Weiss, ales pe sprincenă la Sebeșul-săsesc, s'a ridicat în ședința de ieri a camerei ca să combată pe intmul lui Banffy, Werner Gyula, care cu o di mai înainte se năpusti mai ales asupra Sașilor ardeleni. Acest Veszi a luat în apărare pe Sași față cu Werner și a atacat pe Români, despre cari acesta n'a fost vorbit. Veszi are și el o idee, și adevărat crede a fi cel mai bun lucru, ca naționalitățile să se alătore la partidele maghiare existente, căci numai așa pot să înceteze frecările dintre naționalități. Ii place, că Sașii voesc pacea și liniștea, dér crede, că pentru aceea cu atât mai mult tinerimea săsescă trebuie să învețe ungeresce. Mai dice Veszi, că Sașii se alipesc de ideea de stat maghiar, ca și cetățenii din Debrețin, — un compliment, pe care nu scim, decât Sașii îl vor chita.

Au mai vorbit și alți deputați unguri obscuri, afară de August Pulszky, care între altele susține, că poate fi vorba în Ungaria numai de drepturi individuale, ér de o organizașiă a naționalităților nici pomenire, și adauge, că și Szell e tot de acesta părere.

Cea mai francă declarașiă a făcut'o de astă-dată conducătorul partidei populare, Molnar.

El a constatat, că Pulszky consideră legea de naționalitate ca o lege rea și totuși nu voesc, ca ea să fi schimbată. Partida poporală inse pretinde, ca acesta lege să se eșecute conscientios, séu să fiă revisuită. Numai în acest punct se deosebesc vederile partidei populare de acele ale majorității, în cestiunea naționalităților. Incolo toți voesc statul național maghiar, prin urmare maghiarisarea completă a lui. Molnar n'a întrebuințat aceste cuvinte, dér a constatat faptul, arătând cât de nedrepte au fost înviniuirile, că partida poporală ar ține cu naționalitățile.

Tabloul situațiunii se completează astfel perfect. In camera ungară nu se vorbește de cestiunea naționalităților, decât cu scop de a-și da asigurări unii altora, că la toate, numai la resolvarea ei nu se gândesc.

Atunci nu rămâne decât ca resolvarea să urmeze mai curând séu mai târziu în contra voinții lor.

Adunare electorală română în Bucovina. Alaltăeri, 19 Februarie, s'a ținut în Câmpulung Bucovinei o mare întrunire electorală, conchemată de către deputatul Dr. George Popovici. Au luat parte peste 2000 de alegători din întreg cercul electoral. A presidat protopopul Balmoș. — D-l Dr. Popovici a făcut o dare de semnă amănunțită asupra activității sale în „Reichsrath“ și în dieta Bucovinei, în urma căreia adunarea i-a votat încredere. După acesta adunarea a luat o rezoluțiune, în care declară, că Românii vor continua lupta în contra guvernului bucovinean până atunci, până când vor dura „actualele stări nesuferite“.

Procesul dela Baia-de-Criș.

După-ce apărătorii și-au sfârșit pledoariile, judecătorul se retrage pentru a formula sentința. El apare peste vre-un sfert de oră cu ea făcută gata și-i dă cetire în limba maghiară. Etă.

Sentința.

Acușaii Steer, Novacovici și Scurtu de sub acusa conturbării religiunii, delict circumscris în §§. 191 și 326 ai cod. penal, sunt achitați; s'au aflat inse vinovați pe baza §§-lor 70 și 174 ai cod. pen., de delictul preamării publice a unei anumite fapte preabile, séu delict; mai departe s'au aflat vinovați de contravenșiă contrastatului, circumscrisă în §. 36 al cod. penal. De aceea pe baza §§-lor 174 și 36, 96—97 și cu aplicarea §-lui 30 din legea de contravenșiuni, li-se aplică pedepșa cumulată (de 6 săptămâni închisore, ca pedepșa principală, și 150 cor. pedepșa secundară, transformabilă în închisore de câte 10 zile pentru fie-care.

Motivul deciarării lor ca vinovați de

delictul circumscris în §. 174 se cuprinde în faptul, că acest §. al legii penale decretăză vinovați de același delict pe cei, cari preamăresc, în modul prevédut de §. 171, fapte pe cari legea le claséză între crime séu delict, ori laudă pe făptuitorii acelor; în sensul §. 142 inse cel ce se pune în contact cu guvernul óre-cărui stat străin, cu scop de-a-l instiga la ținută dușmănosă contra statului maghiar, comite crima trădării (hüllenség — infidelitate). Avram Iancu, laudat de acușai și preamărit pentru faptele lui ca erou național, pe cum de obște se șcie a luptat contra statului maghiar, și mișcarea în a cărei frunte a stat el a fost una dintre marile lupte de pe ael timp, deci scopul mărturisit pe față al aceluia era dărămarea unității statului, ér cei cari comit asemenea fapte sunt a se considera ca făptuitori ai delictelor circumscrise în §. 142. Prin urmare, cei cari pe făptuitorii astor-fel de fapte îl preamăresc, se fac și ei inși-și vinovați de același delict. Adevărat, că Iancu pentru acele fapte ale sale în calea legii penale nu a fost declarat vinovat, dér acușaii inșiși l'au preamărit ca pe făptuitorii astor-fel de fapte și pe baza acesta au trebuit să fiă declarați vinovați de acest delict.

§. 36 — acușaii cu prilejul încunării mormântului lui Iancu 'au întrebuințat fundă de color naționale străine, — având în vedere, că art. de lege 21 din 1848, cum și art. 18 din 1883 statorosec hotărât colorile naționale și emblema Ungariei, și având în vedere, că ordinațiunea min. de interne nr. 26559 din 1874 interdice hotărât întrebuințarea colorilor naționale străine, ér ordinațiunea min. de interne nr. 62,293 din 1885 întăresce această ordinațiune și dispune pedepsirea celor ce greșesc contra ei, și fiind-că acușaii folosind între circumstanțele specificate mai sus embleme străine, au comis nu numai simplă transgresiune în contra acestei ordinațiuni, ci și transgresiune în contra §. 36 al cod. penal, părând a demonstra prin această faptă a lor contra statului și instituțiunilor lui legale.

Sfârșindu-se și acesta, acușaii și apărătorii părăsiră sala. Afară pe stradă li-s'au făcut ovațiuni de cărturarii și poporul, care era adunat în grupuri mai mici. Toți erau la culme indignați de cutezanța cu care un simplu judecător cutéză să condamne mai întâi pe Avram Iancu în temeul §-lui 142 (infidelitate), pentru-ca să pótă osindi pe cei trei tineri, cari au preamărit faptele eroului.

Manifestațiunile.

Precum am mai anunțat pe scurt, pe timpul procesului dela Baia de Criș și după aceea Românii s'au manifestat în mod demn. Tinerii universitari acușai au fost deja în Deva obiectul unor căldurose manifestații de simpatii, când în frunte cu apărătorul lor, d-l Francisc Hossu-Lungin, au plecat, înspre séra procesului dela Baia de Criș. La plecare erau de față și multe dame române și cu toții au intonat un puternic „Deșteptă-te Române“.

Interesantă și impunătoare tot-odată a fost manifestația de pietate, ce au făcut'o Românii din Baia de Criș, conduși de d-l Fr. Hossu Lungin. Aflând despre ea firesce gendarmii fură puși în mișcare de către fisolgăbiréu, care credea, că are să salveze éráși statul de un mare pericol. Manifestațiunea, care era să se facă înainte de améđi, s'a amănat din cauza acesta pe după améđi. Pe la órele 2 un lung convoi de trăsuri mergea spre Tebea, în frunte mergea trăsura cu d-l Hossu și universitarii condamnați. Au luat parte și multe dame și d-re din Baia de Criș, ér țeranii alergau pe jos cu însuflețire la locul romantic, unde sub goronul lui Horia odihnesce Avram Iancu.

Sosind trăsurile, au și aflat asediat cimiteriul de gendarmi. Pe cóna delului lângă mormântul lui Iancu, erau postați 8 din ei. Coborându-se din trăsura în mijlocul unei mari mulțimi de popor, aflară ușa cimiterului încuiată. Atunci cricunul tiner sări peste zid și deschise pe dinăuntru ușa. D-nii și damele sosiți din Baia de Criș intrară deodată cu poporul țeran în cimiteriu. Universitarii condamnați inse gendarmii nu li-au permis. Atunci apărú fisolgăbiréu și dise cătră ei, fiind de față și apărătorul Francisc-Hossu, vé dau voiă și d-vóstré să intrați! Atunci d-l Hossu replică: — Nu le dau voiă inse eu. Acum eu le sunt solgăbirău. Ei și-au făcut datoria, e réndul meu acumă să mi-o fac! Și cu cuvintele acestea, lăsând la o parte pe solgăbiréu surprins, păși înainte spre mormântul lui Iancu. Aici îl întâmpină un alt sergent de gendarmi, spunându-i că nu-i permis a se ține cuvântări la morment.

D-l Hossu-Lungin aruncă o privire rece asupra gendarmului, apoi se întorse cu față spre morment și rosti cu voce tare un „Tatăl nostru“, pe care l'au ascultat toți cu capetele descoperite și adnc mișcați de solemnitatea și seriositatea momentului. După-ce au résonat cuvintele rugăciunii: „ci ne mântuesce de cel réu, că a Ta este împărăția, puterea și mărirea... s'a făcut o pauză sărbătorească, apoi se auđi éráși glasul distinsului fruntaș și al vrednicului apărător, care cu lacrimi în ochi dise: „Dormi în pace, Iancule!“ Depusă apoi pe morment o cunună de flori în numele domnișorelor române din Clușiu, pe când damele presente din Baia de Criș se grăbiau asemenea a împodobii mormentul marlei erou cu flori.

A fost, în adevér, o scenă mișcătoare, care a stors lacrimi din ochii tuturor.

Dela Tebea apărătorul Francisc-Hossu cu universitarii condamnați își luară drumul spre Brad. N'au plecat bine și s'a și zărit o trăsura cu patru gendarmi, cari îi urmau.

Prevestiți de sosirea universitarilor și a apărătorului lor, Românii din Brad porniră înaintea acestora spre întâmpinare. Pe la jumătatea drumului, ei au fost salutați de o deputașiă a damelor române din Brad, inse așa, că trăsura acestora nu s'a oprit în față trăsuri universitarilor, ca să evite vre-o întervenire a gendarmilor, ci a trecut numai pe lângă trăsura lor, încungiuându-o; în aceleși momente o domnișóră li-a adresat câte-va cuvinte însuflețite, ér damele toate au aruncat flori și buchete legate cu tricolor în trăsura condamnaților. Pe urmă trăsura cu damele a alergat în fuga cailor înapoi spre Brad.

Înaintea otelului central din Brad era adunată inteligența și poporul român din acest órașel. În pragul otelului, tinerii universitari și apărătorul lor au fost salutați în numele damelor române din Brad, oferindu-li-se un buchet frumos cu color naționale. Apoi s'au adunat cu toții în sala cea mare a otelului la o masă comună, unde s'au rostit vorbiri însuflețite. D-nul Francisc Hossu-Lungin a adus mulțumire și laude femeilor române din Brad, ér universitarul Scurtu a salutat în numele colegilor pe „viguroșii brađi români dela Brad“. Întrunirea s'a sfârșit cu un însuflețit „Deșteptă-te Române“.

sată de fôia din Bucouresol nu prea e pe gustul șovinștilor unguri. Ei se plâng, că se duo Sécuii și tot ei țipă, că România dă acum peste graniță pe flămânzii lor.

Renta în senatul român. Proiectul de lege pentru regularea cestiunei rentei școlilor române din Brașov, vine astăzi în desbaterea Senatului. Se crede, că d-l Ilariu Isvoranu va vorbi contra proiectului.

Alegere de preot. Din Veneția inferioră ni-se scrie, că în 18 Febr. n. c. s'a făcut acolo alegere de preot. Majoritatea voturilor a întrunit-o d-l Stefan Fărcaș, învătător în Livezeni.

Ministru-președinte Szell și Jidani. „Alkotmany“ spune, că ministru-președinte Coloman Szell convorbind Sâmbăta trecută cu un deputat de „confesiune israelită“ i-a declarat: „Jidovimea din patriă pôte fi pe deplin liniștită; cât timp voi fi eu ministru-președinte, Ungaria va fi guvernată în spirit strict liberal“. — Adece Jidovii nu vor suferi nici o scurtare.

Țeran, eșecutor și gendarm. Din Lugos se anunță, că în comuna Zabalt s'a întâmplat dîlele trecute o dramă mișcătoare. Eșecutorul s'a dus la Mihail Mihalic să-i ia vaca pentru restanță de dare. Țeranul desperat s'a opus. Atunci au venit gendarmii. Țeranul a început să li-se opună și lor și să-i amenințe. Unul dintre gendarmii, în loc să domolească pe bietul om năcăjit, a luat pusea și cu un glonț l'a culcat la pământ. Glonțul a străbătut plămâni nenorocitului țeran, care imediat muri. — Așa se fac în Ungaria eșecutiile.

Petiția în afacerea „zde“. „Katholische Listy“ din Praga spune, că arhiepiscopul Dr. Kohn din Olmütz a adresat monarhului o petiție, în care îl rîgă să grațieze pe toți condamnații din Moravia osin-diți cu ocazia demonstrațiilor pentru „zde“. Numita fôia adauge, că petiția a fost înaintată Majestății Sale prin ministerul de justiție.

Papa pentru împărătesa Chinei. Din Roma se telegrafază, că Papa Leon a hotărît să dăruască un prețios obiect de artă vîduvei împărătese a Chinei, din cauză că aceasta a declarat religia catolică ca religie receptă în imperiul său.

Monopolul hîrtiei de țigaretă. „Epoca“ anunță, că d-l Take Ionescu va prezenta corpurilor legitime un proiect de lege pentru înființarea monopolului hîrtiei de țigaretă. Acest monopol va produce anul acesta numai 200 mii lei, deo-ace restul din venit va servi la instalațiile necesare funcționării monopolului.

Arestări în Sofia. Sciri din Sofia spun, că acolo continuă a se face numeroase arestări, cari sunt în legătură cu crima din str. Ceauș-Radu, unde după cum se știe, a fost asasinat spionul Fitowsky. Parchetul român s'a pus însă în legătură cu parchetul din Sofia pentru descoperirea așa dîselor comitete secrete.

Un director acusat de brutalitate. La preparandia de stat din Clușă vre-o 120 de elevi au părăsit școla, declarând, că nici nu se vor mai întorče la institut pe cât timp directorul Orbok nu le va da satisfacțiune. Elevii se plâng, că directorul tratăza cu ei brutal, îi siliese să sevirgăscă lucruri grele la munca pămîntului și-i grobian față de ei. Directorul la rîndul său se apără susținînd, că n'a fost brutal și nemilos, ci numai „strict“.

Dr. Leyds la Roma. După o telegramă din Roma, agentul transvaalian Dr. Leyds din Bruxella va sosi în curînd la Roma. Se dice, că Leyds va cere o audiență la Papa.

Musica orășenescă va concerta Duminecă sêra în selonul hotelului „Europa“. Începutul la 7½ ore. Intrarea 60 bani.

Caraghioslic „patriotic“.

În numărul nostru de alaltăieri am reprodus după foile ungurese din Peșta scirea de „sensație“, că în Oradea-mare se plănuiesc înființarea unei „lige române patriotice“. Pressa maghiară, fără deosebire, sălta și jubila de bucurie, că etă s'au aflat Români „patrioți“, cari se pună în lucrare un mare plan de împăcaciune. Se dicea, că planul s'a clocit în locuința protopopului I. Groza, „loștiitor de vicar“ în Oradea și se numiau și persoanele, cari au luat parte la conventiculul din cestiune.

Fôia ungurească „Nagyvarad“, care mai întâiu alarmase lumea cu comedia acêsta, publică acum în numărul său dela 20 Februarie o declarațiune subscrisă de domni: Ioan Groza, protopop și asesor consistorial, Dr. Florian Duma avocat și Nicolau Fîru învătător, din care se vede, cum sciu „patrioții“ să imbetelumea cu apă rece și cum se fac de risul lumii.

Acești trei domni își exprimă mirarea, cum „Nagyvarad“ aduce în legătură persoanele lor cu o „ideie“, care n'a fost discutată și pe care deșui nu și-au însușit-o, „ideia“, care este singur a inspectorului de școle Grama Döme, pe care nici unul din ei nu l'au autorizat s'o facă cunoscută lumii în legătură cu numele lor. Mai departe declarația celor trei domni spune, că „România nepatriotică“ nu există și că Români timbrați de „ultraști“ nu sunt cu nimic mai îndrêt în patriotism, decăt cei mai mari patrioți maghiari. Chiar și numai din pricina acêsta o „ligă a patrioților români“ nu e de loc necesară. Declarația înfierăză șovinismul maghiar nebun și spune, că o apropiere între Români și Maghiari nu se pôte face, decăt decăt cel mai tare va lua inițiativa. Au vorbit, cei drept, d-nii Szell și Tisza în parlament ceva mai leal despre naționalități, dîr vorbele și enunțările nu sunt fapte. În fine arată, că chiar ađi, cînd se face atăta sfară cu „apropierea“, sunt urmăriți și pedepsiți aceia, cari preamăresc memoria lui Iancu prin simplul fapt al depunerii unei cununii pe mormîntul lui. Apoi, în Oradea, s'au spart la 1893 ferestrele chiar ale subscriitorilor declarațiunei, li-s'au făcut pagube mari și la urmă tot acușării demonstranți și vandali au fost achitați.

Însă cu tôte acestea pressa maghiară continuă a-se mîngăia cu speranțele, ce le pun în acêsta „ligă“. Ba „Magyarország“ de ađi spune, că cu tötă declarația celor trei Români din Oradea, mișcarea continuă, ba s'au împărțit și liste de înscriere de membri, er dîlele acestea se va publica programul „ligei“.

Biserica ortodoxă în Basarabia.

Cel puțin șapte din opt părți ai locuitorilor Basarabiei sunt de religione ortodoxă. Din poporațiunea intrîgă, numai Români, în număr de peste un milion, au tradițiuni și credințe locale, er restul poporațiunei ortodoxe, care constă din Ruși, Ruteni, Bulgari, Sêrbi (peste 200.000), fiind elemente străine țerei, n'au nici o legătură istorică cu Basarabia, n'au tradițiuni și credințe, precum au Români. După ortodocși, în locul prim vin Evreii, apoi luteranii sêu protestanții și la urmă rascolnicii, catolicii și armenii. Clerul bisericei ortodoxe de răsărit, împreună cu călugării și călugărițele, după statistica eparhială a consistorului din Chișineu, se urcă la 8113 inși, între cari 1590 preoți, ceilalți paracisieri, călugări, călugărițe. După legile rusești, toți aceștia compon o clasă de omeni, numită *clasa duhovnicescă*, care are drepturile sale speciale în ceea ce privește impozitele și serviciul militar.

Clerul ortodox din Basarabia nu e salarisat de stat, ci trăiesc din lucrarea pămîntului și din ofrandele parochienilor. Numai clerul dela 18 biserici din eparhia Chișineului primesc dintr'un fond special, numit „Fondul de ajutorare“ anumite ajutoare, anume 12 biserici primesc câte 25 ruble și 70 copeici pe an, er 6 biserici câte 114 ruble și 20 copeici pe an, ceea ce

este fôrte puțin (o rublă face 1 fl. și câți-va cruceri.)

După obiceiul admis de legea specială rusescă pentru Basarabia, fîa-care bisericoă are 33 de fălot de pămînt, sêu din partea proprietarului de moșă sêu din partea comunei. Acest pămînt îl lucrăză prin clacă țeranii parochieni. Până în anii din urmă preoții din Basarabia se recrutau din sînul clasei duhovnicesci indigene și ca Români de sînge aveau legături strînse cu poporațiunea. Acești preoți de mir, deși lipsiți de cultură, se bucurau de iubirea parochienilor, cari adese alergau la ei pentru sfat la vre-o nevoie sêu nenorocire. Portul obișnuit al unui astfel de preot se deosebia puțin de portul țeranului; viața sa se petrecea în munca câmpului și liturgiă.

Guvernul rus începî dela 1859 se se îngrijescă de starea bisericei din Basarabia, dîr—spune „Biserica ort. rom.“— în sensul de a întări elementul rus mai ales prin educațiunea tineretului clerical. Seminarul din Chișineu se află stabilit chiar în palatul metropoliei. În acest seminar nu se primesc, decăt copii de-ai clericilor.

Astăzi învățămîntul în seminarul din Chișineu se predă în limba rusă, în limba română este oprit a se preda. Cursul întreg se desparte în trei categorii și fîa-care categorie constă din studii de doi ani. Elevii din seminar se despart în interni, în număr de 160, și externi. Pentru întreținerea internilor statul cheltuește suma de 48 ruble 60 cop. pe an pentru fîa-care băiat. Din acêsta sumă hrana și întreținerea seminaristilor este însă fôrte slabă. Personalul corpului didactic se recruteză din absolvenții academiei duhovnicesci și printre profesorii seminarului din Chișineu sunt omeni cu erudițiune teologică solidă. Școla duhovnicescă din Chișineu este condusă de rectorul seminarului.

Acêsta școlă are trei divisiuni: inferioară (litere), secundară (filosofia) și superioară (teologie). Afară de aceste trei mai există și două subdivisiuni, cea preparatorie și paracisieră.

Salariul profesorilor dela seminar și dela școla duhovnicescă este de 350—400. Cu aceste 400 ruble salariu pe an un absolvent al academiei duhovnicesci este silit să-și susțină familia și să trăiescă ca un om cult, lucru aprôpe imposibil, decăt n'ar exista pentru acești profesori lecțiunile particulare.

NECROLOG. Ioan Pop, paroch grec. în Drașov, după lungi suferințe a rîposat în 18 Febr. n. c. în anul al 63-lea al vieții și al 33-lea al preoției. L jălesce întristată-i soția Paraschiva n. Moldovan cu 7 fice ale sale, dintre cari trei măritate și patru nemăritate, apoi alte număröse rudeni. — Fîa-i țêrena ușoră!

ULTIME SCIRI.

Viena, 20 Februarie. Ađi s'a ținut un consiliu de miniștri sub preșidenția lui Koerber. Er ministru-președinte Koerber a învitat la o consultațiă pe membrii cehi și germani ai conferenței de împăcare. S'a discutat asupra situației politice, asupra postulatelor cehice și germane și asupra obstrucțiunei Cehilor.

Londra, 20 Februarie. Sôrtea armatei lui Cronje nu este cunoscută. De Vineri sêra nu s'a publicat nimic oficios. După o telegramă cu data de Duminecă, Buri se retrag spre Dronfeld, la nord de Kimberley. French a părăsit Sâmbăta Kimberley mergînd înainte pe țermul riului Modder cîtră Bloemfontein.

Londra, 20 Februarie. Camera a votat un credit suplimentar de 13 milioane funți sterlingi pentru rîsboiului din Africa.

Londra, 20 Februarie. Lui „Morning Leader“ i-se anunță din Washington, că guvernul american în unire cu Germania plănuiesc a face

o propunere de intervențiă, pe baza decisiunilor dela Haga. Aceeasi fôia susține, că între Germania și Olanda s'a făcut o înțelegere cu privire la statele Burilor.

Londra, 20 Februarie. O telegramă din isvor bur anunță, că pe cursul riului Riet Buri au prins 100 Englesi, 2000 capete de vite și 100 caré cu provisiuni.

Londra, 20 Febr. — Generalul Buller anunță, că Buri și-au retras trupele spre nord de Tugela. Generalul Hart a ocupat Colenso. Tôte rapôrtele spun, că Buri se retrag pe tötă linia.

DIVERSE.

Roberts și Delarey. Caprițiul sorții în actualul rîsboi din Africa a adus față 'n față pe doi generali, cari și-au pierdut fiul în luptă: pe generalissimul engles Roberts și pe generalul bur Delarey. Unicul fiu al lui Roberts a cădüt în lupta dela Colenso, cînd pentru prima-ôră Buller a încercat să trecă peste Tugela. Fiului Delarey a cădüt în lupta dela Modder-River, despre-care unul din personalul ambulanței germane din Iacobsdal publică următoarele în „Lokal-Anzeiger“ cu data de 2 Decembrie:

Englesi erau 12—13,000, ai noștri 4000. Noi am pierdut 12 morți și 40 răniți. Englesi 1500 omeni. Întăiași dată am vîdüt în viața mea rîsboi... Morți, răniți în jurul nostru, bombele cădeau ca ploăia, ca grindina. Un moment rêmaserăm frapați, apoi cu trăsura de ambulanță am mers în linia de luptă, ca să ridicăm răniții. Primul meu rînit a fost fiul generalului Delarey c'o pușcătură gravă în abdomen. L'am transportat îndată pe masa de operațiă, însă ajutorul omenesc a fost zadarnic, căci glonțul i sfredelise stomacul și intestinele. El, după 2 ore, și-a dat sufletul în preșența tatălui său, cîtră care, adurmînd de veoi, a suris fericit. Nu eram de față decăt eu și generalul...

Calea de-a ajunge la adînci bîtrînețe. Carol Emil Dietzel, un renumit vînatör și soritor, în etatea sa de 80 ani scrie: „Din atăți contimporani aprôpe numai eu am mai rîmas în viață. Și astăzi vînez toomai așa, ca înainte cu 50 de ani. Sunt sute de omeni, cari ajungînd etatea mea, necum să mergă la vînatöre, dîr abia se mai mișcă, ba nu pot nici să ridice păharul la gură, fără de a tremura, cu atăt mai puțin pușca. Acêsta am a-o mulțami împrejurării, că în tinerete n'am ridicat multe pahare cu vin“.

Literatură.

Din „Noua Revistă Română“ a apărut Nr. 3 dela 1 Februarie cu următorul sumas:

Cronica politică. N. Iorga: Rîsboiul din Sudul Africe. (Un capitul din istoria colonială).

Critică socială. Ovid Densusianu: Patriotismul nostru.

Istoriă. I. Nădejde: Origina dreptului consuetudinar român; I. Tanoviceanu: Viața și diata marelui logofăt Ioan Bogdan.

Literatură. H. Sanielevici: Eminescu și școla romantică germană (I. — D. Gherea despre școla romantică). G. Coșbuc: Pierdvară (poesii).

Mișcarea literară și științifică. Dr. A. Saligny: Contribuțiuni la cunoscerea petrolurilor în România (de D. Negreanu); N. Burlănescu-Alin: Două cemetre (comedie); Alin: Lew (poemă dramatică); Petru Vulcan: Feciôra (roman psihologic-social); Notițe bibliografice.

Suplimentul I. John Ruskin, viața și operele sale. De peste munți. Cestiunea convențiunilor comerciale (proiect de petițiune adresată d-lui ministru de finanțe de C. R. Geblescu). Reviste streine despre România. Dela At-neul din T. Severin (conferința d-lui V. A. Urechă). Concertele populare. Viitorul națiunei polone. „L'humanité nouvelle“.

Suplimentul II. Ca la noi la nimeni... Esthetismul lui John Ruskin, de St. Petică. Doctorilor (epigramă) de D. Teleor. Povestea lunei (poesie) de Nirvan. Un erou uitat (amintiri din rîsboiului dela 1877) de V. Cosmovici.

U carte valoroasă, scrisă de d-l **Ioan Popea**, profesor la școlile române din Brașov. Cartea este intitulată: „**Caractere morale**, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“. Această carte, atât prin esteriorul său elegant, cât și prin cuprinsul său bogat, de aproape 400 pagini, este o adevărată podobă în literatura noastră. Vom căuta s'o facem mai de aproape cunoscută cetitorilor noștri; de-oamdată ne mărginim a atrage asupra ei atențiunea tuturor Românilor iubitori de carte; în ea cetitorul va găsi o comoră nespuse de prețioasă de învățături, de mângâieri, de însuflețiri spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal. — Se află de vânzare la Tipografia „A. Mureșianu“, la librăria N. I. Ciurecu și la librăria H. Zeidner în Brașov.

A eșit de sub tipar **Al doilea capitol din contabilitatea dublă**, de I. C. Panțu. Această nouă broșură conține: **afacerile de credit cambial și afacerile de bancă**.

La creditul cambial s'a introdus o afacere de patru luni, trecută în registrele principale și auxiliare după metoda usitată la noi, precum și după metoda numit francez, întocmai așa, după cum se întrebuințează în practică, arătându-se încheerile lunare și încheerea anuală.

La afacerile de bancă, după o împărțelă sistematică a afacerilor, s'a explicat scontul de cambii și reescontul, afaceri cu monete, avansuri pe efecte publice (lombard); împrumuturi pe alte gagiuiri (marfă etc.) și depunerile spre fructificare. Explicările s'au făcut la singuratică casuri și apoi s'au combinat la mică afaceri, cari dureră trei și șese luni, arătându-se încheerea într'un Maestru tabelar și la urmă arătându-se trecerile, așa după cum se întemplă în practică, în registre principale și auxiliare.

Prețul este 2 corone + 10 bani porto. De vânzare în Brașov: la Tipografia „A. Mureșianu“ și la Librăria N. Ciurecu. În Sibiu: la Librăria arhiepiscopalească. — Atragem atențiunea publicului nostru, în deosebi a celor ce se ocupă cu afaceri comerciale, precum și a membrilor din direcțiunile băncilor noastre și a funcționarilor acestora, asupra acestei lucrări de neapărată trebuință.

Partea a VI-a Din Memoriul lui Iosif Sterca Șuluțiu de Cârpeniș, membru fondator și membru în comitetul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ etc. Sibiu, Tipografia lui W. Kraft 1899. Prin publicațiunea acésta — care se estinde pe 295 pagini, tipar condensat, volumul având format 8° mare — domnul Iosif Sterca Șuluțiu face un prețios serviciu literaturii noastre istorice. „Memoriul“ partea VI. care cuprinde 16 capitole, este o continuare a „Memoriului“ d-sale, din care 5 părți au apărut deja, și după cum se indică la finea lucrării de față, va urma și partea VII-a. Notăm, că broșura de față s'a publicat în 500 exemplare. Cei ce posed biografia lui Iancu, au neapărată trebuință de acest „Memoriu“. Prețul ei este 1 fl. 25 cr. exemplarul, plus 10 cr. porto. Se vinde la librăria W. Kraft în Sibiu. D-nul Șuluțiu dăruiesce 200 fl. din prețul broșurilor pentru „Casa națională“, ér restul pentru alte scopuri filantropice. Recomandăm publicului nostru cu totă căldura acésta valoroasă publicațiune.

„**Războiul pentru neatârnamare**, povestit pe înțelesul tuturor de **George Coșbuc**“, este o carte nu numai cât se poate de interesantă, bine scrisă și atrăgătoare, dér tot-odată și cea mai efitină între cărțile românesce, apărute până acum. Un exemplar în format mare 8° de 283 pagini costă numai 50 cr. (cu posta 55 cr.). Cu deosebire ar fi de dorit să se răspândească cât mai mult în straturile poporului, fiind ea în adevăr scrisă „pe înțelesul tuturor“.

O carte de legi. „**Amicul Poporului**“ îndreptar în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român“ de **Titu Vuiculescu**, pretor în Pecica maghiară. Cartea e întocmită la înțelesul țeranilor, așa că din ea ori-ce plugar, ori-ce măestru, ori-ce om, care știe ceteri, poate să înțeleagă lămurit, ce-i este după lege ertat să facă și ce nu; cum are să-și câștige anumite drepturi, la cine să se îndrepte cu plângerea ori cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

„**Fetele casnice**“, cor pentru trei și patru voci femeiesci de **Timoteiu Popovici**. Acésta dragălașă compozițiă musicală se află de vânzare la d-nul autor în Sibiu (seminarul arhiepiscopalească), cum și la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov. Prețul 15 cr. (plus 3 cr. porto).

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**.
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**.

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Februarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	95.60
Renta de corone ung. 4%	94.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	100.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.25
Oblig. căil. fer. ung. de est I. emis.	99.40
Bonuri rurale ungare 4%	93.40
Bonuri rurale croate-slavone	94.—
Impr. ung. cu premii	162.50
Asurii pentru rez. Tisei și Seghedin	140.75
Renta de argint austr.	99.80
Renta de hârtie austr.	99.70
Renta de aur austr.	98.80
Asurii din 1860.	137.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	126.40
Acții de-ale Băncei ung. de credit	187.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	236.80
Napoleondori	19.28
Mărci imperiale germane	118.22 1/2
London vista	242.50
Paris vista	96.25
Rente de corone austr. 4%	99.60
Note italiene	89.80

Cursul pieței Brașov.

Din 21 Februarie 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.90	Vând.	18.96
Argint român. Cump.	18.70	Vând.	18.75
Napoleondori. Cump.	19.08	Vând.	19.14
Galbeni Cump.	11.20	Vând.	11.30
Ruble Rusescoi Cump.	2.54	Vând.	—
Mărci germane Cump.	118.—	Vând.	—
Lire turcescoi Cump.	21.40	Vând.	—
Scris. fond. Albina 5%	101.—	Vând.	101.50

CĂLINDARUL PLUGARULUI

pe anul visect 1900.

se află de vânzare la

Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Acest Călindar au intrat în anul VIII-lea, format mare, și conține portretul foarte bine reușit al lui Avram Iancu. Urmază apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sărbătorile și alte zile schimbătoare, calculul sărbătorilor mai mari, posturile deslegare postului etc. După cele 12 luni, urmază taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competențele de timbre, măsurile metrice, târgurile corectate din Transilvania, Bănat, Țera ungurească și Bucovina. În partea literară găsim un interesant capitol privitor la începerea războiului pentru neatârnamare de G. Coșbuc; apoi „Popa Stoica“, poeziă de Dim. Bolintineanu. Avuția și binefacerea (un interesant capitol după Smiles-Schramm). Doina, În șanțuri (poesii) de G. Coșbuc etc. În partea igienică și economică: Un dușman al omului (rachiul); Ce se facă părintii, ca să-și ferescă copiii de orbi; Cum să tracteze părinții pe copiii lor orbi; Bune sunt beuturile pentru copii? Urmază apoi partea economică: Vitele roșii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoii, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunțele, sfecele și apa de beut). La urmă mai multe povețe prețioase și glume apoi anunțuri. Prețul 25 cr. (cu posta 30). *Vândătorii primesc rabatul cuvenit.*

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la librăria N. I. Ciurecu și la Eremias Nepoții.

CONVOACARE.

Membrii asociațiunii de anticipațiuni și credit „**HATIEGANA**“ sunt invitați a se înfățișa la a

XII-a Adunare generală ordinară,

ce se va ține în 22 Martie 1900 st. n. la 10 ore înainte de amădi, în localitatea institutului în Hațeg.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Alegerea unui secrete ad-hoc și 2 scrutinători.
3. Raportul direcțiunii și al comisiunii de supraveghiere pe anul de gestiune 1899 precum și propunerile acestora și decidera asupra lor.
4. Alegerea președintelui și vice-președintelui pe un period de 3 ani, până la adunarea generală ordinară din 1903.
5. Abdicarea directorului și a membrilor în consiliul administrativ, și în urma acesteia alegerea directorului și a membrilor în consiliul administrativ pe un period de trei ani, până la adunarea generală din 1903.
6. Desemnarea foilor pentru publicarea afacerilor asociațiunii.
7. Eventuale propunerii (§ 72 din statute).
8. Pertractare și decidera privitor la fusiune cu înființându iustitut de credit și economii societate pe acții „Hațegana“ în Hațeg subșternută spre împotocolare la tribunalul reg. ung. din Deva.
9. Dispozițiuni pentru verificarea protocolului.

Dacă la adunare n'ar participa membri în număr recerut de statute, se va ține altă adunare la 31 Martie 1900 st. n. la 10 ore a. m. în localitatea institutului, când fără privire la numărul membrilor prezenți se vor lua concluse. Membrii se pot reprezenta și prin plenipotențierea unui alt membru, dér nici un membru nu poate reprezenta mai mult ca 20 acțiuni străine, ér minorenii prin părinți sau tutori, femeile prin bărbații lor.

Din ședința consiliului administrativ al asociațiunii de anticipațiune și credit „Hațegana“, ținută în 8 Februarie st. n. 1900.

Bontescu Mihály
director.

Iulius Popovits,
membru consiliului administrativ.

CONVOACARE

Domnii acționarii ai institutului de credit și economii „**LIPOVANA**“ societate pe acții, se invită la a

VI-a Adunare generală ordinară

care se va ține în 8 Martie a. c. la 10 ore a. m. în localul institutului, opidul Lipova.

Obiecte de pertractare:

1. Raportul direcțiunii pe al șeselea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Darea absolutoriului direcțiunii și comitetului de supraveghere (§ 26 din statute)
4. Decidera asupra întrebunțării profitului curat și fixarea dividendelor pro 1899 (§§ 26 și 46 din statute).
5. Pertractarea eventualelor propunerii (§ 26 lit. g. din statute).
6. Alegerea a doi membri în direcțiune și a unui membru în comitetul de supraveghiere.

Domnii acționarii cari voesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu § 16 din statute se avisază a depune la cassa institutului acțiunile înainte de deschiderea adunării generale.

Lipova, 1 Februarie 1900.

Ales. Mccsonyi m. p.
președinte.

A V I S.

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potă face și renoi ori și când iela 1-ma și 15 a fiă-carei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca expedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

A N U N C I U R I

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult

de odată se face scădemânt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi. istr. „Gazetei Trans.“